

Høringsinnspill til representantforslag om regionale odontologiske kompetansesentre, dokument 8:198 S (2020-2021)

Den norske tannlegeforening (NTF) viser til Dokument 8-forslag 198 S (2020-2021) fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug og Bård Hoksrud og takker for muligheten til å fremme våre innspill.

Bakgrunnen for forslaget

I 1998 ba Stortinget regjeringen om å vurdere etableringen av regionale odontologiske kompetansesentre. Formålet for opprettelsen av de regionale kompetansesentrene var å kunne tilby kompetanseutvikling i den offentlige tannhelsetjenesten, samt å sikre distriktene nok tilgang på spesialister. Samtidig ønsket en å satse på forskningsoppbygging og kunnskapsutvikling i tjenesten.

I NOU 2005:11 Det offentlige engasjement på tannhelsefeltet heter det at:

Opprettelse av regionale kompetansesentra er også et viktig bidrag i tiltakene for å øke stabiliteten og spredningen av kompetanse til distriktene. Staten bør derfor i sitt videre arbeid med tannhelsetjenesten følge opp dette økonomisk og prioritere regionale kompetansesentra i områder med tannlegemangel.

Videre sier NOU 2005:11 at:

Hovedfunksjoner ved kompetansesentrene skal være spesialistbehandling - kompetanseutvikling (rådgiving, veiledning og etterutdanning) - spesialistutdanning - forskning

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 35 (2006–2007) Framtidas tannhelsetjenester ga Stortinget sin tilslutning til forslagene i stortingsmeldingen, jf. Innst. S. nr. 155 (2007–2008). Regjeringen skulle etablere regionale odontologiske kompetansesentre i alle regioner. I meldingen blir oppgavene som blir lagt til kompetansesentrene, beskrevet:

- Å tilby spesialisttannhelsetjenester.
- Bidra til klinisk praksistrening for spesialistkandidater.
- Drive rådgivingstjeneste, veiledning og etterutdanning av tannhelsepersonell.
- Drive klinisk praksisnær forskning og fagutvikling.

Det var fylkeskommunene som fikk i oppgave fra Helse- og omsorgsdepartementet å etablere kompetansesentre i de fem ulike regionene. I dag er det etablert fem sentre; Oslo, Tromsø og Trondheim, samt to sentre i Vest-Norge: Bergen og Stavanger. Det var tidligere også et kompetansesenter i Sør-Norge, plassert i Arendal. Dette ble opprettet i 2009 og nedlagt i 2019.

Den norske tannlegeforening

NTF har hele tiden vært positive til opprettelsen av odontologiske kompetansesenter, og mener intensjonen bak forslaget, som et tiltak for kompetanseutvikling i tannhelsesektoren, var god. Kompetanseutvikling var og er helt nødvendig, og det er fortsatt et stort behov for dette. Men, det har skjedd store endringer i tannhelsetjenesten siden vedtaket ble gjort og oppbyggingen av sentrene startet. Tannlegedekningen er nå god i hele landet, i stor grad gjelder dette også spesialistdekningen. NTF mener derfor at det er grunn til å stille spørsmål om hvorvidt kompetansesentrenes virksomhet er tilpasset tjenestens og samfunnets behov.

NTF mener at ordningen må evalueres slik at vi sikrer at midlene brukes til det beste for tannhelsetjenesten og befolkningen, og bidrar til å løse de utfordringene tannhelsetjenesten og samfunnet har nå.

Representantforslaget og NTFs synspunkter:

Representantforslaget hevder at Norge har etablert to parallelle, offentlig eide og finansierte utdanningsløp hvor det ene eies av universitetene og det andre av fylkeskommunene, og at disse konkurrerer om de samme pasientene, den samme kompetansen og de samme offentlige midlene.

NTF er enige i at oppbyggingen av flere kompetansesentre samtidig, og på sentrale steder og i nærheten av de etablerte odontologiske lærestedene, har skapt og fortsatt skaper utfordringer. NTF vil understreke at vi er av den oppfatning at den odontologiske spesialistutdanningen må forankres på fakultetene for å sikre kvaliteten på den odontologiske grunnutdanning og spesialistutdanningen. Universitetene har et tverrfaglig og akademisk miljø som er helt avgjørende for å sikre god kvalitet på både grunn- og spesialistutdanningen og videre utvikling av de ulike odontologiske fagområdene.

NTF er bekymret for at folketrygdens stønadsordning i flere år har blitt svekket for å sikre midler til kompetansesentrene. Det har i de tre siste årene (fra 2019 -2021) blitt bevilget rundt 100 millioner kroner årlig over statsbudsjettet til de statlige finansierte oppgavene ved kompetansesentrene. Dette skjer parallelt med at universitetenes midler til spesialistutdanningen reduseres og folketrygdens stønadsordning svekkes. Konsekvensen er på sikt en utarming av veletablerte, tverrfaglige utdannings - forskningsmessige store universitetsmiljøer, som er helt nødvendige for å være i frontlinje internasjonalt på utdanning og forskning.

Kompetansesentrene bidrar i liten grad til geografisk spredning av spesialistkompetanse når de er plassert i store byer og nær de odontologiske lærestedene. NTF er bekymret for at kompetansesentrenes plassering i områder med svært god spesialistdekning har ført til en lite hensiktsmessig konkurranse med en velfungerende privat sektor, samt en tapping av kompetanse fra universitetsmiljøene. Denne konkurransesituasjonen er uheldig for både grunn- og spesialistutdanningen av tannleger. Det er en utfordring for universitetene å rekruttere kvalifiserte fagfolk på grunn av et lavere lønnsnivå enn både privat sektor og kompetansesentrene.

NTF mener at kompetansesentrene kan og bør bidra på viktige områder i tannhelsetjenesten ved å bidra til faglig utvikling i tjenesten gjennom å drive praksisnær, klinisk forskning, bidra til kompetanseheving i tjenesten gjennom faglig rådgivning, tilby tverrfaglig kompetanse og være en henvisningsinstans ved kompliserte pasientkasus. De kan også bidra til klinisk praksistrening for spesialistkandidater i samarbeid med de odontologiske lærestedene. NTF mener det må tilrettelegges for et bedre samarbeid mellom de odontologiske lærestedene og kompetansesentrene, og at roller og oppgavefordeling må tydeliggjøres.

Den norske tannlegeforening

NTF mener det er på høy tid med en helhetlig evaluering av de regionale odontologiske kompetansesentrene. Gjennomgangen av kompetansesentrene bør ses i sammenheng med en helhetlig gjennomgang av hele tannhelsetjenesten, tannhelsetjenesteloven og folketrygdens stønadsordning, som anbefalt av Blankholmutvalget, samt andre prosjekter i tannhelsetjenesten. Bare slik kan vi sikre at midlene til tannhelsetjenesten brukes på riktig måte og til det beste for samfunnet. Det er nødvendig å se nøye på tannhelsetjenestens organisering og finansiering for å sikre en tannhelsetjeneste som bidrar til nødvendig tannbehandling til hele befolkningen, og dermed en god oral helse for alle. Vi må også sikre en god og samfunnsrettet tannlegeutdanning basert på forskning og kunnskap på universitetene

For ytterligere informasjon ta kontakt med:

President Camilla Hansen Steinum, 99 69 71 20 / chs@tannlegeforeningen.no

Fagsjef Kirsten Ahlsen, 99 44 16 62 / ka@tannlegeforeningen.no